

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 14.7.2008
KOM(2008) 451 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

**til budgetmyndigheden om budgetgarantier opført på det almindelige budget
Situationen pr. 31. december 2007**

{SEK(2008) 2249}

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning og de dækkede transaktioners art.....	3
2.	Nyt retsgrundlag.....	3
3.	Begivenhederne siden sidste beretning af 30. juni 2007.....	4
4.	Oplysninger om risici dækket af budgettet	4
4.1.	Definition af risiko	4
4.2.	Risiko i forbindelse med medlemsstaterne	5
4.3.	Risiko i forbindelse med tredjelande.....	6
4.4.	Samlet risiko dækket af budgettet.....	7
4.5.	Risikoudvikling.....	7
5.	Misligholdelser, aktivering af budgetgarantierne og restancer	8
5.1.	Udbetalinger over de likvide midler	8
5.2.	Udbetalinger over budgettet.....	9
5.3.	Aktivering af garantifonden for aktioner i forhold til tredjelande	9
6.	Garantifond for aktioner i forhold til tredjelande.....	9
6.1.	Tilbagebetalinger.....	9
6.2.	Aktiver	9
6.3.	Målbeløb	9
7.	Evaluerings af risici: den økonomiske og finansielle situation i de tredjelande, der har fået tildelt de største EU-lån.....	10
7.1.	Indledning	10
7.2.	Kandidatlande	10
7.3.	Potentielle kandidatlande	11
7.4.	Nye uafhængige stater.....	11
7.5.	Andre tredjelande.....	12
7.5.1.	Middelhavslande	12
7.5.2.	Sydamerikanske lande.....	14
7.5.3.	Sydafrika	15

1. INDLEDNING OG DE DÆKKEDE TRANSAKTIONERS ART

Denne beretning forelægges i henhold til artikel 130 i finansforordningen, som fastsætter, at Kommissionen *to gange om året skal aflægge beretning til Europa-Parlamentet og Rådet om budgetgarantierne og de tilhørende risici*¹. Beretningen suppleres af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene med et sæt detaljerede tabeller og forklarende noter ("bilaget")².

De risici, der dækkes over Den Europæiske Unions budget ("budgettet"), hidrører fra en bred vifte af udlåns- og garantitransaktioner, som kan inddeles i to kategorier: lån ydet af De Europæiske Fællesskaber med makroøkonomisk sigte, dvs. makrofinansiel bistand i form af lån til tredjelande, og lån med mikroøkonomisk sigte (Euratom-lån og ikke mindst EIB-lån (Den Europæiske Investeringsbank) i tredjelande³). Disse transaktioner er siden 1994 blevet dækket af garantifonden for aktioner i forhold til tredjelande ("fonden")⁴, der bl.a. blev oprettet for at begrænse de budgetmæssige konsekvenser af træk på garantier ydet via budgettet for lånetransaktioner i tredjelande. Hvis der ikke er tilstrækkelige midler i fonden, vil der blive søgt midler over budgettet.

Rådets forordning om oprettelse af fonden ("fondsforordningen")⁵, der blev vedtaget i 1994, blev ændret første gang i 1999. Efter en anden ændring af forordningen, som Rådet vedtog i 2004, trækkes fondens dækning tilbage, hvis tredjelande bliver medlemsstater. Budgettet dækker direkte lån til medlemsstater, der er ydet eller garanteret af Fællesskabet.

2. NYT RETSGRUNDLAG

Inden for rammerne af Rådets afgørelse fra 2006⁶ om ydelse af en fornyet fællesskabsgaranti til EIB mod tab i forbindelse med lån til og lånegarantier for projekter uden for Fællesskabet (EIB's mandat i forhold til tredjelande for 2007-2013, i det følgende benævnt "det nye generelle mandat") undertegnede Kommissionen og EIB en garantiaftale og en aftale om inddrivelse af fordringer i august 2007⁷, hvori er fastsat de nærmere bestemmelser og procedurer for fællesskabsgarantien og for inddrivelse af fordringer efter træk på garantien. Garantiaftalen dækker EIB-finansieringstransaktioner, der er undertegnet efter den 17. april 2007, som er den dato, hvor EIB's styrelsesråd godkendte det nye generelle mandat.

¹ Den foregående beretning om budgetgarantier i det almindelige budget af 30. juni 2007 findes i KOM(2008) 2 og SEK(2008) 18.

² SEK(2008)[...].

³ Tallene vedrørende EIB-mandaterne er vist i tabel A1, og henvisninger til retsgrundlaget er anført i tabel A4 i bilaget.

⁴ Den seneste beretning om fondens virke findes i KOM(2006) 695 "Samlet rapport om garantifondens virke" og arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene (SEK(2006) 1460), der er bilag hertil.

⁵ Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2728/94 af 31. oktober 1994 om oprettelse af en garantifond for aktioner i forhold til tredjelande (EFT L 293 af 12.11.1994, s. 1), ændret ved Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1149/1999 af 25. maj 1999 (EFT L 139 af 2.6.1999, s. 1), Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2273/2004 af 22. december 2004 (EUT L 396 af 31.12.2004, s. 28) og Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 89/2007 af 30. januar 2007 (EUT L 22 af 31.1.2007, s. 1).

⁶ Rådets afgørelse 2006/1016/EF af 19. december 2006, EUT L 414 af 30.12.2006, s. 95.

⁷ C/2007/3592.

Hvad angår den makrofinansielle bistand til tredjelande, blev der truffet en ny rådsafgørelse den 10. december 2007 om makrofinansiell bistand til Libanon⁸.

3. BEGIVENHEDERNE SIDEN SIDSTE BERETNING AF 30. JUNI 2007

Rådets afgørelse om makrofinansiell bistand til Libanon blev godkendt. Der blev ikke foretaget udbetalinger i forbindelse med makrofinansielle bistandslån og Euratom-lån i løbet af andet halvår af 2007.

Som nævnt under afsnit 2 ovenfor dækker den nye garantiaftale med EIB finansieringstransaktioner, der er undertegnet efter den 17. april 2007. Pr. 31. december 2007 havde EIB undertegnet EIB-finansieringstransaktioner på i alt 3 165 mio. EUR, heraf 1 267 mio. EUR under det generelle mandat, der udløb den 31. juli 2007⁹, og 1 898 mio. EUR under det nye generelle mandat.

4. OPLYSNINGER OM RISICI DÆKKET AF BUDGETTET

4.1. Definition af risiko

Risiciene for budgettet stammer fra udestående gæld med renter til garanterede transaktioner.

Misligholdte transaktioner vil blive dækket af fonden, når de vedrører tredjelande (72 % af det samlede udestående garantibeløb pr. 31. december 2007), og direkte af budgettet, når der er tale om medlemsstater (lån til eller til fordel for projekter i medlemsstaterne tegner sig for de resterende 28 % af det samlede udestående beløb). Den store andel af garanterede lån, der vedrører medlemsstater, skyldes de seneste udvidelser. Ifølge artikel 1, tredje afsnit, i fondsforordningen overføres risikoen på lån fra fonden til budgettet, når et land bliver EU-medlem.

I denne beretning er der brugt to metoder til at vurdere risiciene for budgettet (enten direkte eller indirekte via fonden):

- Metoden til beregning af det samlede udestående, inklusive forfaldne, ikke-betalte renter, for de berørte transaktioner på en given dato. Denne metode viser risikoen for budgettet på en given dato.
- Budgetmetoden, der defineres som "den årlige risiko for budgettet", er baseret på beregningen af det maksimale beløb, Fællesskabet ville skulle udbetale i et regnskabsår, såfremt alle garanterede lån blev misligholdt¹⁰.

⁸ Rådets afgørelse 2007/860/EF af 10. december 2007, EUT L 337 af 21.12.2007, s. 111.

⁹ Det generelle mandat blev vedtaget inden for rammerne af det finansielle overslag for 2000-2006, jf. Rådets afgørelse 2000/24/EF af 22. december 1999, EFT L 9 af 13.1.2000, s. 24, som ændret (herefter "det tidligere generelle mandat").

¹⁰ Det antages i denne beregning, at misligholdte lån ikke fremrykkes, dvs. at der kun tages hensyn til forfaldne betalinger (jf. også afsnit 1 i bilaget).

Tabel 1: Samlede udestående beløb dækket pr. 31. december 2007 i mio. EUR

	Samlet udestående	Påløbne renter	I alt	%
<u>Medlemsstater*</u>				
Makrofinansiel bistand	253	2	255	1 %
Euratom	435	7	442	3 %
EIB	4 060	38	4 098	24 %
<u>Subtotal medlemsstater*</u>	4 748	48	4 795	28 %
<u>Tredjelande</u>				
Makrofinansiel bistand	534	7	540	3 %
Euratom	39	1	40	<1 %
EIB	11 729	118	11 848	69 %
<u>Subtotal tredjelande</u>	12 302	126	12 428	72 %
I alt	17 050	173	17 223	100 %
* Denne risiko er direkte dækket over budgettet og omfatter Bulgarien og Rumænien, idet de tiltrådte EU den 1. januar 2007.				

Tabel A1, A2, A3 og A4 i bilaget indeholder andre oplysninger om disse udeståender, især med hensyn til låneloft, udbetalte beløb og garantisatser.

4.2. Risiko i forbindelse med medlemsstaterne

De nuværende risici på medlemsstaterne hidrører fra lån ydet inden tiltrædelse.

I 2008 vil der være en risiko for budgettet i forbindelse med medlemsstaterne på 769 mio. EUR, inklusive Bulgarien og Rumænien, idet de tiltrådte EU den 1. januar 2007. Tabel 2 viser, at disse to stater ligger på første- og andenpladsen, hvad udeståender angår.

Tabel 2: Rangordning af medlemsstaterne efter den maksimale risiko for budgettet i 2008 (mio. EUR)

Rangordning	Land	2008	%
1	Rumænien	257,5	33,5 %
2	Bulgarien	158,1	20,6 %
3	Polen	89,0	11,6 %
4	Tjekkiet	88,8	11,5 %
5	Slovakiet	71,7	9,3 %
6	Ungarn	38,2	5,0 %
7	Slovenien	30,4	4,0 %
8	Cypern	15,3	2,0 %
9	Letland	8,0	1,0 %
10	Litauen	6,9	0,9 %
11	Estland	4,3	0,6 %
12	Malta	0,8	0,1 %
	I alt	768,9	100,0 %

Risikoen på medlemsstaterne vedrører alle de medlemsstater, der var impliceret i de seneste to udvidelser, med løbetider, der slutter i 2031.

4.3. Risiko i forbindelse med tredjelande

I 2008 vil fonden bære en maksimal risiko i forbindelse med tredjelande på 1 322 mio. EUR. Top ti for disse lande efter deres samlede udestående er anført nedenfor. De tegner sig for 78 % af fondens risiko i 2008. Disse landes økonomiske situation analyseres og kommenteres i afsnit 7 nedenfor.

Tabel 3: Rangordning af de 10 vigtigste tredjelande efter den maksimale risiko for fonden i 2008 (mio. EUR)			
Rangordning	Land	2008	% af den samlede maksimale risiko
1	Tyrkiet	255,6	19,3 %
2	Egypten	199,3	15,1 %
3	Marokko	127,1	9,6 %
4	Tunesien	121,9	9,2 %
5	Brasilien	86,1	6,5 %
6	Sydafrika	84,3	6,4 %
7	Serbien og Montenegro ¹¹	55,0	4,2 %
8	Kroatien	38,5	2,9 %
9	Bosnien-Hercegovina	30,0	2,3 %
10	Syrien	27,9	2,1 %
De 10 i alt		1 025,6	77,6 %

Fonden dækker de garanterede lån i 54 lande med løbetider, der slutter i 2037. Bilagets tabel A2 indeholder oplysninger om det enkelte land.

4.4. Samlet risiko dækket af budgettet

I alt dækker budgettet i 2008 et samlet beløb på 2 091 mio. EUR, som repræsenterer de beløb, der forfalder i løbet af denne periode, og hvoraf 37 % vedrører medlemsstater (jf. tabel A2 i bilaget).

4.5. Risikoudvikling

Risikoen i forbindelse med medlemsstaterne ventes at falde i fremtiden i takt med, at lånene til medlemsstaterne i henhold til lånegarantier fra Euratom, makrofinansiel bistand eller EIB betales tilbage (jf. fig. A1 i afsnit 1.3 i bilaget).

¹¹ Nu Republiken Serbien og Republiken Montenegro.

Makrofinansielle bistandslån til tredjelande skal Rådet træffe individuelle beslutninger om. Den finansielle bistand, der er ydet i henhold til Rådets afgørelse 2007/860/EF af 10. december 2007 om makrofinansiell bistand til Libanon, består af 50 mio. EUR i lån og op til 30 mio. EUR i gavebistand. Det er hensigten at udbetale lånedelen i to lige store rater med start i 2008.

Euratom-lån til medlemsstater eller visse støtteberettigede tredjelande (Den Russiske Føderation, Republikken Armenien og Ukraine) er underlagt et låneloft på 4 mia. EUR, hvoraf ca. 85 % allerede er brugt. Den resterende margin er på omkring 600 mio. EUR. Under den eksisterende låneaftale fra 2004 til K2R4 i Ukraine (EUR svarende til en lånefacilitetsaftale på 83 mio. USD), hvoraf 39 mio. EUR allerede er blevet udbetalt, vil to yderligere rater muligvis blive udbetalt i 2008.

Det tidligere generelle mandat til EIB udløb den 31. juli 2007. På denne dato var kontrakter svarende til i alt 98 % af det samlede låneloft under dette mandat (20 060 mio. EUR – jf. tabel A5 i bilaget) blevet undertegnet. Et samlet beløb på 7 663 mio. EUR mangler endnu at blive udbetalt under tidligere EIB-mandater, hvoraf 93 % vedrører det tidligere generelle mandat¹², og skal udbetales inden for 10 år efter udløbet af dette mandat, da Fællesskabets garanti bortfalder ved udgangen af denne periode¹³.

Den største enkeltpost, der vil påvirke risikoen for budgettet i fremtiden, er den nylige fællesskabsgaranti til EIB under det nye generelle mandat. Denne fællesskabsgaranti er begrænset til 65 % af det samlede beløb for udbetalte lån og lånegarantier ydet under EIB-finansieringstransaktioner med fradrag af tilbagebetalte beløb, med tillæg af alle hermed forbundne beløb og med et maksimalt låneloft på 27 800 mio. EUR¹⁴. I 2007 blev der undertegnet 1 898 mio. EUR under dette nye mandat, hvoraf 1 820 mio. EUR endnu ikke var udbetalt ved udgangen af 2007.

I afsnit 1.3 i bilaget viser fig. A2 simulerede scenarier for udbetalinger under de mandater, der går forud for det nye generelle mandat, samt det nye generelle mandat, idet disse udbetalinger har en kraftig indvirkning på tilførslen af midler til fonden.

5. MISLIGHOLDELSER, AKTIVERING AF BUDGETGARANTIERNE OG RESTANCER

5.1. Udbetalinger over de likvide midler

Kommissionen foretager udbetalinger over sine likvide midler for at undgå forsinkelser i forbindelse med betalingen af afdrag og renter på indlån og de hermed forbundne omkostninger, når en debitor er kommet bagud med betalingen til Kommissionen¹⁵.

¹² Jf. afsnit 1.3 i bilaget.

¹³ Jf. artikel 1.06 i den korrigerede og ændrede garantiaftale, der blev undertegnet mellem EF og EIB den 30. august/2. september 2005.

¹⁴ Fordelt på et basisloft på et fast maksimumsbeløb på 25 800 mio. EUR og et valgfrit mandat på 2 000 mio. EUR, som fastsættes af Rådet.

¹⁵ Jf. artikel 12 i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1150/2000 af 22. maj 2000 om gennemførelse af afgørelse 94/728/EF, Euratom om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter, som ændret.

5.2. Udbetalinger over budgettet

Der blev ikke anmodet om bevillinger under budgettets artikel 01 04 01 "Det Europæiske Fællesskabs sikkerhedsstillelse for lånetransaktioner", da der ikke blev registreret nogen misligholdelser i andet halvår af 2007.

5.3. Aktivering af garantifonden for aktioner i forhold til tredjelande

I tilfælde af for sen betaling fra en modtager af et lån (tredjelande), der er ydet eller garanteret af Fællesskabet, trækkes der på fonden for at dække misligholdelsen senest tre måneder efter betalingsens forfaldsdato¹⁶.

I andet halvår af 2007 blev der ikke trukket på fonden.

De samlede restancer pr. 31. december 2007, dvs. strafrenter til Republikken Argentina, beløber sig til 1 718 493,12 USD. Fonden mangler stadig at inddrive 1 448 433,44 USD (svarende til 983 923,27 EUR). Da der ikke blev trukket på fonden for den resterende forskel, skal dette beløb betales til EIB. Kommissionen og EIB har ved flere lejligheder mindet de argentinske myndigheder om, at de skal betale disse restancer fuldt ud, før landet kan optage nye EIB-lån.

6. GARANTIFOND FOR AKTIONER I FORHOLD TIL TREDJELANDE

6.1. Tilbagebetalinger

Der fandt ingen tilbagebetalinger sted i 2007.

6.2. Aktiver

Pr. 31. december 2007 beløb fondens nettoaktiver sig til 1 026 515 043,63 EUR.

6.3. Målbeløb

Fondens midler skal være af passende størrelse (målbeløb), der er fastsat til 9 % af de samlede forpligtelser (hovedstol og forfaldne, ikke-betalte renter) i forbindelse med hver enkelt transaktion. Forholdet mellem fondens ressourcer (1 026 515 043,63 EUR) og det samlede udestående¹⁷ (12 427 584 330,13 EUR) som defineret i forordningen om oprettelse af fonden var 8,26 %.

Ved udgangen af 2007 var fondens ressourcer lavere end målbeløbet. Ifølge de nye kapitaltilførselsregler, der blev vedtaget af Rådet den 30. januar 2007¹⁸, blev der tilført kapital på 91,60 mio. EUR til det foreløbige budgetforslag for 2009 sammen med et beløb på 500 000,00 EUR til den eksterne evaluering i forbindelse med midtvejsevalueringen af EIB's mandat over for tredjelande i henhold til Rådets afgørelse 2006/1016/EF af 19. december 2006¹⁹.

¹⁶ Jf. yderligere oplysninger i bilagets afsnit 1.4.3.

¹⁷ Inklusive påløbne renter.

¹⁸ Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 89/2007 af 30. januar 2007, EUT L 22 af 31.1.2007, s. 1.

¹⁹ EUT L 414 af 30.12.2006, s. 102.

7. EVALUERING AF RISICI: DEN ØKONOMISKE OG FINANSIELLE SITUATION I DE TREDJELANDE, DER HAR FÅET TILDELTE DE STØRSTE EU-LÅN

7.1. Indledning

De tidligere afsnit i beretningen giver oplysninger om de kvantitative aspekter af risiciene for budgettet. Der bør dog også foretages en vurdering af risicienes kvalitative aspekter, der afhænger af transaktionens art og låntagers status (jf. afsnit 4.3 ovenfor). Tabeller med landerisikovurderinger er anført separat i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene. Herunder følger et kort sammendrag af denne analyse for de ti lande, der udgør den højeste risiko for budgettet i 2008 (jf. afsnit 4.3 ovenfor), og de lande, hvor der er en direkte eksponering i forhold til fællesskabsbudgettet.

7.2. Kandidatlande

I **Kroatien** steg den reale vækst i BNP (bruttonationalproduktet) til 5,6 % i 2007, en stigning i forhold til 4,8 % i 2006. Væksten skyldtes hovedsagelig en stigning i det private og det offentlige forbrug, som blev understøttet af en kraftig, men faldende udlånsvækst, engangsudbetalinger til pensionister og udgifter forud for valget. Væksten i investeringerne faldt til 6,5 %, fra 10,9 % i 2006, hvilket afspejler en gradvis afslutning af store offentlige investeringsprojekter i transportnettet. Samtidig blev de private investeringer mere dynamiske, hvilket til dels er et udtryk for visse forbedringer i erhvervsklimaet generelt. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster steg til 8,6 % af BNP, i forhold til 7,9 % året forinden, primært på grund af et større underskud inden for varehandel som følge af en kraftig import og et fald i eksportvæksten i fjerde kvartal. De indgående udenlandske direkte nettoinvesteringer steg betydeligt og nåede op på 9,1 % af BNP og mere end opvejede således underskuddet på betalingsbalancens løbende poster. Bruttoudlandsgælden fortsatte med at stige som følge af en øget direkte låntagning i erhvervslivet, mens den offentlige sektor og banksektoren nedbragte deres udestående udenlandske forpligtelser. Den eksterne bruttogældskvote steg fra 85,5 % af BNP ved udgangen af 2006 til 88,9 % ved udgangen af 2007.

I **Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien** steg produktionsvæksten markant til ca. 5 % (i faste priser) i 2007, i forhold til 4 % i 2006. Vigtige kilder til væksten var eksporten af stålprodukter og det private forbrug. Den løbende betalingsbalance forværredes i årets sidste måneder og nåede et underskud på næsten 3 % af BNP ved udgangen af 2007. De udenlandske direkte bruttoinvesteringer faldt igen til 4,8 % af BNP ved udgangen af 2007, efter at et enkelt privatiseringsprojekt i energisektoren havde øget de indgående udenlandske direkte investeringer til næsten 6 % af BNP i 2006. Førtidige tilbagebetalinger af gælden nedbragte landets udlandsgæld til omkring 50 % af BNP.

I **Tyrkiet** udgjorde den årlige BNP-vækst 4,5 % i 2007, hvilket er et fald fra 6,9 % i 2006. Højere inflation og en alvorlig stramning af pengepolitikken fra centralbankens side i midten af 2006 lagde en dæmper på væksten i den indenlandske efterspørgsel. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster forblev konstant på næsten 6 % af BNP. De indgående udenlandske direkte bruttoinvesteringer nåede op på 3 % af BNP i 2007, og ca. to tredjedele af disse investeringer var målrettet mod finanssektoren. I det foregående år faldt landets udlandsgæld med omkring 2 procentpoint til 37 % af BNP ved udgangen af 2007. Samtidig faldt den offentlige gæld til 39 % af BNP fra 46 % af BNP i 2006. De tyrkiske banker optager hyppigt lån på internationalt plan til at finansiere indenlandske udlån, hvorfor de ventes gradvist at mærke effekten af den globale kreditstramning.

7.3. Potentielle kandidatlande

I **Bosnien-Hercegovina** faldt den reale BNP-vækst fra 6,7 % i 2006 til 6 % i 2007. I 2007 bidrog det øgede handelsunderskud til en stigning i underskuddet på betalingsbalancens løbende poster fra 8,4 % af BNP i 2006 til 13,1 % af BNP i 2007. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster blev fuldt ud finansieret af udenlandske direkte nettoinvesteringer, da omfattende privatiseringer i Republikken Serbien sammen med forholdsvis bedre resultater af investeringer i nye virksomheder medførte en kraftig stigning i de udenlandske direkte investeringer til 13,8 % af BNP. Den statslige udlandsgæld faldt til 18,5 % af BNP ved udgangen af 2007, mens den samlede udlandsgæld skønnes at ligge på under 50 % af BNP.

I **Serbien** steg den reale BNP-vækst med 7,5 % i 2007. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster øgedes til 16 % af BNP som følge af et voksende handelsunderskud og et fald i de løbende nettooverførsler. De indgående udenlandske direkte nettoinvesteringer faldt til 5,1 % af BNP, mens den udenlandske låntagning steg til 10,3 % af BNP. Som følge af opbremsningen af de indgående kapitalstrømme faldt ophobningen af valutareserver hos Serbiens nationalbank til 3 % af BNP. Serbiens nationalbanks valutareserver svarede til 7,5 måneders import af varer og tjenester ved udgangen af året. Udlandsgælden forblev på 62 % af BNP, mens den private og den offentlige sektors udlandsgæld ved udgangen af 2007 tegnede sig for henholdsvis 41 % og 21 % af BNP.

I **Montenegro** peger BNP-skøn på en udvidelse af økonomien med 7 % i 2007, understøttet af en rekordhøj turistsæson og stigningen i husholdningernes disponible indkomst på grund af den hastige udlånsudvidelse. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster forværredes markant til 44,2 % af BNP som følge af det betydelige handelsunderskud og navnlig en faldende eksport. Alligevel steg de indgående udenlandske direkte investeringer med 56 % i løbet af året. Samtidige kolossale udgående strømme betød imidlertid, at de udenlandske direkte nettoinvesteringer endte på 23 % af BNP. Den offentlige gæld steg til 32,4 % af BNP som følge af stigningen i den indenlandske gældsætning. I modsætning hertil faldt den statslige udlandsgæld med 8,3 % på årsbasis til 20,3 % af BNP, efter flere førtidige tilbagebetalinger til multilaterale kreditorer, hvilket var muliggjort af det gode finansresultat.

7.4. Nye uafhængige stater

I **Georgien** forværredes den løbende betalingsbalance yderligere i 2007 og nåede et underskud på næsten 20 % af BNP og et handelsunderskud på ca. 26 % af BNP. Der er iværksat eksportdiversificering efter Ruslands handelsembargo, men den samlede vækst i eksporten har ikke været stor nok til at opveje stigningen i importefterspørgslen generelt og virkningen af en højere importpris på naturgas. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster blev imidlertid finansieret af indgående udenlandske kapitalstrømme, herunder udenlandske direkte investeringer, som steg til 1 584 mio. USD i 2007 (1 076 mio. USD i 2006). Banksektoren har ligeledes øget sin låntagning på udenlandske kapitalmarkeder. Den økonomiske vækst lå robust på 12,4 % og blev understøttet af en stærk udlånsvækst, privatisering, udenlandske direkte investeringer og strukturreformer. De offentlige udgifter (navnlig i militæret) blev øget i løbet af 2007, og budgetunderskuddet anslås til 4,7 % af BNP. Da privatiseringsprovenuet finansierede underskuddet, lå den offentlige gæld nominelt stabilt og faldt som procentdel af BNP til ca. 25 % (statslig udlandsgæld ca. 17 % af BNP). Den primære økonomisk-politiske udfordring har været at holde inflationen på et etcifret tal. 12-månedersinflationen var 11 % pr. december 2007, og de internationale varepriser medfører fortsat et pres på forbrugerpriserne. Standard & Poor's fastholdt Georgiens statslige kreditvurdering på B+ med positive udsigter. Fitch gav Georgien en statslig kreditvurdering

på BB- med stabile udsigter i juli 2007, hvilket navnlig afspejler nedbringelsen af den offentlige gældsbyrde.

I **Ukraine** fastholdtes den reale BNP-vækst på 7,3 % i 2007, understøttet af en stærk udlånsvækst og realindkomststigninger. Den løbende betalingsbalance forværredes noget med et underskud på 4,2 % af BNP. Handelsunderskuddet var 5,6 % af BNP som følge af en kraftig importefterspørgsel og højere priser på energiimporten. Samlet set forblev bytteforholdet imidlertid positivt for Ukraine takket være høje verdensmarkedspriser på stål (Ukraines vigtigste eksportsektor, som tegner sig for 40 % af den samlede eksport). Budgetunderskuddet blev fastholdt på 1,5 %, da en robust økonomisk vækst understøttede det offentlige indtægtsopkrævning. Ukraines offentlige udlandsgæld faldt til ca. 10 % af BNP, mens banksektorens låntagning på udenlandske kapitalmarkeder øgede den samlede udlandsgæld til ca. 60 % af BNP. 12-månedersinflationen fortsatte med at stige i slutningen af 2007 og nåede op på 16,6 % i december 2007 som følge af fødevarepriser, der tegner sig for ca. 50 % af indeksets forbrugskurv. De største risici hidrører fortsat fra den turbulente politiske situation, som kulminerede i den førtidige udskrivelse af parlamentsvalg i september 2007. Det spinkle parlamentsflertal, som den regering, der dernæst kom til magten, opnåede, og den fortsatte politiske kamp mellem de centrale politiske aktører er ikke befordrende for de nødvendige strukturreformer. Standard & Poor's bekræftede dog Ukraines langsigtede statslige kreditvurdering på BB-, hvilket især understøttedes af den offentlige sektors lave gældsætning.

Tadsjikistans økonomi har fortsat sin kraftige vækst i 2007 med en vækstrate på 7,8 % af BNP. Efter et budgetoverskud på 1,7 % i 2006 ventes statsfinanserne at lande på et underskud i 2007 på 14,1 % af BNP (IMF-skøn). Takket være de gunstige bilaterale gældsftaler med hovedsagelig Rusland – Tadsjikistans største kreditor – og gældslettelse fra IMF's multilaterale gældslettelsesinitiativ (Multilateral Debt Relief Initiative) (MDRI) i 2006 var udlandsgælden oprindeligt blevet nedbragt til 33,6 % af BNP i 2006, men steg efter det kraftigt øgede budgetunderskud i 2007 igen til omkring 41,9 % af BNP i 2007. Et stadigt større underskud på handelsbalancen opvejes kun delvist af den stærke vækst i hjemsendelserne af penge fra udlandet. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster er steget kraftigt fra 3,0 % i 2006 til omkring 9,5 % i 2007. Importdækningen af de officielle bruttovalutareserver ligger fortsat på et forholdsvis lavt niveau, nemlig omkring to måneders import. IMF's fattigdomsbekæmpelses- og vækstfacilitet (Poverty Reduction and Growth Facility) (PRGF) blev afsluttet med succes i 2006. Myndighederne har indledt forberedelserne til et opfølgende arrangement, eventuelt under PSI-programmet (IMF Policy Support Instrument).

7.5. Andre tredjelande

7.5.1. Middelhavslande

Marokkos økonomi var kraftigt påvirket af tørken i 2007; faldet i landbrugsproduktionen resulterede i en nedgang i den økonomiske vækst fra 8 % i 2006 til 2,2 % i 2007. Den stabile vækst i BNP med hensyn til det ikke-landbrugsmæssige område (stigning til 5,5 % ved udgangen af 2007 i forhold til 5,2 % i 2006) og den igangværende diversificering bidrager til at øge den marokkanske økonomis evne til at modstå chokvirkninger. BNP-væksten skyldes hovedsagelig den indenlandske efterspørgsel: det private forbrug er blevet understøttet af lønstigninger i byerne, en hurtig kreditudvidelse, den positive udvikling på arbejdsmarkedet og et højt niveau for hjemsendelser af penge; det offentlige forbrug er steget kraftigt efter stigningen på 8 % i de tilbagevendende udgifter. Det eksterne område er fortsat præget af et

betydeligt og stigende handelsunderskud (21,0 % af BNP i 2007). I 2007 blev det for første gang ikke fuldt ud opvejet af turistindtægter og hjemsendelser af penge, og der var underskud på Marokkos løbende betalingsbalance. Et stigende BNP ventes at konsolidere det konstante fald i forholdet mellem udlandsgæld og BNP til 22 % af BNP ved udgangen af 2007. Det samlede budgetunderskud skønnes at være faldet betydeligt i 2007 til 0,2 % af BNP (eksklusive privatiseringsindtægter). Inflationspresset blev holdt nede med en gennemsnitlig inflation på 2,0 % ved udgangen af 2007. Moderate prisstigninger afspejler også den marokkanske valutas styrke (MAD). Det nuværende valutakurssystem, som knytter MAD til en euro-domineret kurv af valutaer, er resulteret i et forringet bytteforhold som følge af opskrivningen af MAD i tråd med vekselkursen mellem EUR og USD. Myndighederne har besluttet gradvist at liberalisere kapitalkontoen over for udlandet, hvilket vil indebære, at man går væk fra den nuværende tilknytning og indfører et mere fleksibelt valutakurssystem og inflationsmål.

Den økonomiske vækst i **Tunesien** øgedes fra 5,5 % i 2006 til 6,3 % i 2007 og var drevet af fremstillingssektoren med undtagelse af tekstilindustrien, energisektoren, transport- og telekommunikationstjenester. På trods af en stærkere økonomisk vækst var ledigheden fortsat høj og lå på omkring 14 %. En betydelig andel af de ledige har en universitetsgrad. Den offentlige sektors underskud, eksklusive privatiseringer, lå stabilt på omkring 3 %. Den forsigtige finanspolitik kombineret med en stramning af pengepolitikken har været gavnlig for den tunesiske økonomi, fordi inflationen er forblevet moderat i 2007, nemlig på 3,1 %. Finanspolitisk disciplin kombineret med to stigninger i de nationale oliepriser bidrog til at lette den finanspolitiske byrde i forbindelse med oliesubsidierne. Som følge af den højere økonomiske vækst og det forhold, at privatiseringsindtægterne primært er anvendt til tilbagebetaling af gæld, er den offentlige gæld faldet, og denne tendens ventes at fortsætte i den nærmeste fremtid. Gælden, som for størstedelens vedkommende er udlandsgæld, ligger fortsat på over 50 % af BNP. Tunesien udviser imidlertid modstandsdygtighed over for eksterne chok på grund af udlandsgældens langfristede sammensætning. Den offentlige gæld ventes at falde yderligere som følge af gunstige kortsigtede udsigter for økonomien.

Den økonomiske vækst i **Egypten** steg fra 6,8 % i 2006 til rekordhøje 7,1 % i 2007. Væksten understøttes af investeringer, især udenlandske direkte investeringer, og privat forbrug (også via turisme). Inflationen, som afspejler både offentlige udgifter og højere importpriser på fødevarer, lå igen i 2007 på et tocifret niveau. Den høje inflation synes nu at udgøre den største risiko for den makroøkonomiske stabilitet. Et positivt tegn var opbremsningen i væksten i ledigheden, men den er fortsat forholdsvis høj, nemlig næsten 10 %. Til trods for den kraftige økonomiske vækst og salget af (delvis) statsejede virksomheder er det offentlige underskud ikke blevet meget mindre (7,7 % i 2007 sammenlignet med 9,2 % i 2006). Som følge heraf forblev den offentlige bruttogæld høj, nemlig næsten 90 % af BNP. Reformerne i finanssektoren skrider fremad. En forsvarlig finanspolitik kombineret med prisstabilitet vil påvirke jobskabelsen i positiv retning.

Libanons økonomi er ved at komme sig oven på konflikten med Israel i 2006 i en kontekst med fortsat politisk dødvande og tilbagevendende udbrud af vold. Den reale BNP-vækst i 2007 skønnes at ligge på 4 %, et meget bedre resultat end oprindeligt forventet. Inflationen er faldet trods værdiforringelsen af den amerikanske dollar, som det libanesiske pund er knyttet til. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster skønnes at være steget til 10,7 % af BNP som følge af genopbygningsbehovet. Det finansieres imidlertid overvejende med indgående officielle kapitalstrømme og udenlandske direkte investeringer. Budgetunderskuddet blev begrænset i kølvandet på, at der blev opkrævet flere indtægter end ventet. Den offentlige gældskvote faldt en smule (til 171 % ved udgangen af 2007), men er

fortsat meget høj. Regeringen udviser fortsat forsigtighed med hensyn til at finde den rette balance mellem genopbygning og sociale behov og de udfordringer, der følger af den store offentlige gæld. Finanspolitikken tager sigte på at begrænse det primære underskud og samtidig skabe plads for udgifterne forbundet med genopbygningen og den humanitære indsats. Libanons finansieringsaftale med IMF, der blev indgået i april 2007 under IMF-programmet "Emergency Post-Conflict Assistance" (EPCA), fik en vellykket afslutning i begyndelsen af 2008.

Den økonomiske vækst i **Syrien** faldt til 3,9 % i 2007 fra 4,4 % i 2006, i vid udstrækning på grund af faldende olieproduktion og ugunstige vejrforhold, som påvirkede afgrøderne. Disse negative tendenser ventes i fremtiden at blive opvejet af den vedvarende udvidelse i servicesektoren, som understøttes af den solide vækst inden for turisme og efterspørgslen efter varer og tjenester, til dels fra den store irakiske flygtningebefolkning. Det ventede opsving i landbrugssektoren vil ligeledes understøtte den økonomiske vækst. Inflationstakten steg i gennemsnit med 5,5 % i 2007, hovedsagelig som følge af de irakiske flygtnings tilstedeværelse, men også som et resultat af den turismerelaterede efterspørgsel efter fødevarer og de højere fødevarer- og oliepriser. Faldet i olieproduktionen og de eskalerende omkostninger til subsidier resulterede i et budgetunderskud på 5,0 % af BNP i 2007. Til trods for de øgede indtægter fra telekommunikationssektoren og en mindre forbedring af skatteprovenuet ventes der en forværring af den finanspolitiske situation i 2008, da der ikke er truffet beslutning om afskaffelse af subsidier, og gennemførelsen af moms er blevet udsat til 2009. Som et resultat heraf steg den offentlige gæld til 37,8 % af BNP i 2007 og ventes at nå op på 41 % af BNP i 2008. Syriens dårlige betalingsmønster, budgetunderskud og faldende olieproduktion samt den langsomme gennemførelse af økonomiske reformer og risikoen for internationale sanktioner underminerer landets kreditværdighed.

7.5.2. *Sydamerikanske lande*

Understøttet af stigende varepriser og en stadig meget gunstig global økonomisk situation udviste **Brasilien** en BNP-vækstrate på 5,4 % i 2007. Den økonomiske vækst skyldtes primært den indenlandske efterspørgsel, hvor investeringerne lå på et tocifret niveau (+13,4 %). Det private forbrug udviklede sig også kraftigt med en vækstrate på 6,5 %. På grund af den meget stærke indenlandske efterspørgsel faldt overskuddet på den løbende betalingsbalance fra 1,3 % af BNP i 2006 til 0,3 % sidste år. Som følge af den store tilstrømning af både direkte investeringer og porteføljeinvesteringer udviste betalingsbalancen et overskud på 87,5 mia. USD. Efter at det i 2006 var lykkedes Brasilien at tilbagebetale hele sin udestående gæld til IMF og Paris-klubben, er landets udlandsgældskvote faldet betydeligt. Landet har også ophobet valutareserver på 180 mia. USD, eller 14 % af BNP. Alt dette har gjort Brasilien klart mindre sårbar over for eksternt fremkaldt økonomisk uro end tidligere.

Med baggrund i store indenlandske investeringer og et stort indenlandsk forbrug voksede **Argentinas** økonomi fortsat kraftigt i 2007, hvor BNP blev øget med 8,7 %. Med en stærk endelig efterspørgsel steg importen med 19,5 % for året i forhold til en vækstrate på 7,5 % for eksporten. Da de indgående udenlandske direkte nettoinvesteringer forblev tæt på 2½ % af BNP, steg Argentinas valutareserver til 46,9 mia. USD (18,6 % af BNP), og den samlede udlandsgæld faldt fra 51,5 % af BNP i 2006 til 45,2 % af BNP sidste år. Situationen for de offentlige finanser er imidlertid blevet noget forværret i 2007, hvor det offentlige forbrug steg med tocifrede tal i præsidentvalgåret. Da det offentlige forbrug formentlig vil blive normaliseret igen, ventes Argentinas vækst at falde til omkring 6 % af BNP i indeværende år. Denne positive udvikling overskygges af de forværrede inflationsudsigter, som til dels afspejler den stærke indenlandske efterspørgsel og en strategi med at fastholde en forholdsvis

undervurderet peso. Argentina er fortsat i restance i forhold til EIB, idet landet ikke har betalt de morarenter (1,7 mio. USD), der skyldes en tidligere restance i forbindelse med et regionalt vejtransportprojekt. Landet har heller ikke endnu normaliseret sine forbindelser med Paris-klubben.

7.5.3. Sydafrika

I **Sydafrika** nåede den reale BNP-vækst i 2007 op på 5,1 % med stærke bidrag fra bygge- og anlægssektoren og finanssektoren. Eksporten steg kraftigt ved udgangen af 2007, anført af minedriftsprodukter, hvor lagrene var blevet reduceret, mens eksportpriserne var stærke. Den reale import forblev på et højt niveau, mens de gennemsnitlige importpriser steg lidt, hvilket f.eks. afspejlede den højere råoliepris. For 2007 steg underskuddet på betalingsbalancens løbende poster yderligere til 7,3 % af BNP. Den indgående nettokapitalstrøm var tilstrækkelig til yderligere at øge valutareserverne i forhold til importen (13,5 uger). Den nominelle effektive kurs på rand faldt med 3,5 % i løbet af 2007, men med 13,5 % i de to første måneder i 2008 som resultat af udsigterne for den økonomiske vækst for eksporten som følge af mangel på elektricitet. Sammen med stigende internationale energi- og fødevarerpriser kastede dette fortsat en skygge over inflationsudsigterne, idet forbrugerprisindekset steg til 9,4 % p.a. i februar 2008. Inflationen ventes at toppe i første halvår af 2008. Det øgede underskud på betalingsbalancens løbende poster og afhængigheden af indgående porteføljeinvesteringer har øget sårbarheden over for eksterne chok. Landet solide økonomiske fundament skulle dog begrænse de negative virkninger af disse chok på økonomien. Der kan opstå internt pres som følge af energimangel, høj ledighed, stor ulighed, høj forekomst af hiv/aids og høj kriminalitet.